

ΚΡΙΤΙΚΗ

Μια σκηνή από τη «Βαβυλωνία»

«Βαβυλωνία», του Βυζαντίου από τον θίασο «Εθελοντές»

● ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Σκηνοθεσία: Τ. Χρυσικάκος - Στ. Αβδούλος**Δραματουργική ανάλυση:**

Κ. Γεωργουσόπουλος

Σκηνογραφία - κοστούμια:

Μ. Μποστάντζογλου

Μουσική: Δ. Λάγιος**Χορογραφίες:** Α. Αραβόσιτα**Παίζουν:** Α. Καφετζόπουλος, Τ. Χρυσικάκος,

Μ. Γούναρης, Λ. Λουκαδής και άλλοι.

Η «ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ» είναι ένα σπάνιο είδος θεατρικού έργου. Δεν έχει δραματική πλοκή, περιπέτεια, σύγκρουση χαρακτήρων, ούτε καν χαρακτήρες με την έννοια του ψυχολογικού σχεδίου είτε του παράγοντα της δραματικής υπόθεσης. Είναι ένα έργο εξ ολοκλήρου «φτιαγμένο» από γλώσσα.

Η γλώσσα είναι το υλικό ή καλύτερα η ύλη του έργου, η οποία ζωντανεύει από το δικό της πνεύμα. Δεν θέλω να φανώ υπερβολικά μεταφυσική, αλλά για μένα το έργο αυτό είναι ακόμα ένα παράδειγμα της θαυματουργού δύναμης της γλώσσας. Μ' αυτή την θαυματουργό δύναμη που φτιάχνεται για τον καθένα από μας το έτοιμο καλούπι της μητρικής μας γλώσσας, της τοπολαλίας μας, κάτι που μας ορίζει εξ αρχής, μας σημαδεύει. Η «Βαβυλωνία» μας κάνει ακόμα μια φορά να συνειδητοποιήσουμε κατά πόσο ο καθένας μας είναι «ο... Έλληνας, ο... Αγγλος, ο... Κρητικός, ο... Κύπριος, ακόμα και ο... Παφίτης, ο... Μεσαρίτης», «Ο ομιλούμενος την γλώσσα του, το ιδίωμα του». Και κατά πόσο ο κόσμος του καθενός, περιγραμμένος, ονομασμένος σε μια γλώσσα διαφέρει από τον «ξενόγλωσσο» κόσμο.

ΜΕ φυσικότατο τρόπο τα πρόσωπα του έργου γεννιούνται μέσα από τη διάλεκτο που μιλάνε. Ο Βυζάντιος τους φτιάχνει σαν γλύπτης μόνο που στη θέση του πηλού έχει στα χέρια του τη γλώσσα. Ο θίασος «Εθελοντές» δείχνει όμορφα το ζωντανέμα του πνεύματος της κάθε διαλέκτου, την ενσάρκωση του στους ήρωες του έργου (όπως στο «Γαλάζιο πουλί» του Μέτερλινκ όπου ζωντανεύουν το Πνεύμα του Ψωμιού, του Νερού, της Φωτιάς). Είναι ενδιαφέρον να προσέξουμε πόσο πιο ζωντανά βγαίνουν τα πρόσωπα, των οποίων ο διαλεκτικός τους χαρακτηρισμός είναι περισσότερο

ολοκληρωμένος. Σχηματικά παραμένουν εκείνα που δεν έχουν πολύ γλωσσικό υλικό. Αυτά βγαίνουν και στη σκηνή μονοδιάστατα, επίπεδα, σχεδόν φιγούρες θεάτρου σκιών.

Ο ΘΙΑΣΟΣ έκανε σωστά την κατανομή των υποκριτικών του δυνάμεων. Μείναμε έκπληκτοι παρακολουθώντας την δουλειά του Αντώνη Καφετζόπουλου. Το ύφος, την ψυχολογία, τον τόνο της φωνής, τη μιμική και την πλαστική του τεχνική αντλεί ο Καφετζόπουλος από τον γλωσσικό πλούτο του ρόλου του. Οργανικός σε κάθε του κίνηση, κάθε του ατάκα. Ο ηθοποιός μας δίνει τη χαρά να διαπιστώσουμε, ότι είναι πράγματι τόσο καλός, όσο φαινόταν «από μακριά», από τις οθόνες μας. Την γραφική πολυτέλεια αυτού του πλούσιου σκηνικού πορτραίτου υπογραμμίζουν οι λεπτές, ακριβείς γραμμές της «ασπρόμαυρης» χωρίς διαλεκτική απόχρωση γελοιογραφίας του καθαρευουσιάνου Λογιωτάτου (Μ. Γούναρης). Νομίζω ότι ο ρυθμός του ρόλου του Επτανήσιωτη Αστυνόμου του Τ. Χρυσικάκου έπρεπε να είναι πιο συντονισμένος με το «στάκκατο» των ιταλισμών, πιο ελαφρύς και γρήγορος, πιο διακοπτόμενος και νευρικός, θάλεγα. Όταν οι ηθοποιοί καταφέρνουν να αφεθούν ελεύθεροι στη ροή του κειμένου, η γλώσσα αρχίζει να καθοδηγεί τα πλαστικά σχέδια (παράδειγμα πάντα ο Λ. Λουκαδής). Πάντα, βέβαια, έχουμε υπόψη μας ότι η ματιά του Βυζαντίου στους όλους σχεδόν χαρακτήρες του έργου είναι «πλάγια», μια ματιά γείτονα, που λίγο παραμορφώνει και διακωμωδεί το άκουσμα των γειτονικών διαλέκτων. Γι' αυτό και η χαργμένη υπερβολή στις χορογραφίες της Α. Αραβόσιτα και στα κοστούμια του Μποστ είναι πολύ πιο ταιριαστή στο έργο παρά μια φολκλορική προσέγγιση. Ο Μποστ στα σκηνικά του έδωσε μια τόσο κατανοητή και σήμερα αντίφαση μεταξύ της ξεθωριασμένης ιστορικής πρόσωσης της Ελλάδας και των απότρωτων γραφικών εθνικών χαρακτήρων. Η μουσική του Δ. Λάγιου συμβάλλει στη σημερινή ερμηνεία του έργου σαν πανηγυρισμού του γλωσσικού πλούτου σ' αντίθεση με τον υπότιτλο του έργου του Βυζαντίου «Η κατά τόπους διαφθορά της ελληνικής γλώσσας».

Εμείς στην Κύπρο από την δική μας «διαλεκτική» γωνιά του ελληνικού γλωσσικού κόσμου χαρήκαμε το έργο.